

Examensarbete

Professionell idrottskarriär och arbetsliv
180hp

Aggression och antisociala beteenden
inom lagidrott: Den medierande rollen av
moralisk frikoppling

Halmstad 19-01-2025
Isak Ivarsson

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Ivarsson, I., (2025). *Aggression and antisocial behaviors in team sports: The mediating role of moral disengagement*. (Bachelor Thesis in Professional sports career and working life, 15 ECTS). School of Health and Welfare: Halmstad University.

Abstract

The purpose of the study was to investigate which moral disengagement mechanisms predict antisocial behavior towards teammates and opponents. The study also aimed to examine whether the effect of aggression on antisocial behavior towards teammates and opponents is mediated by moral disengagement. A quantitative cross-sectional design was used, and data were collected through a digital survey. Participants included men and women over the age of 18 competing in soccer, handball, ice hockey, floorball, and basketball at the senior level. A total of 123 participants took part in the study. Based on previous research, three hypotheses were formulated 1) the mechanism *conduct reconstrual* predict antisocial behavior towards both teammates and opponents, 2) moral disengagement mediates the relationship between aggression and antisocial behavior towards teammates and 3) moral disengagement mediates the relationship between aggression and antisocial behavior towards opponents. Hypothesis 1 was confirmed through a multiple regression analysis. The results showed that the mechanism *conduct reconstrual* was the only predictor of antisocial behavior towards both teammates and opponents. Hypotheses 2 and 3 were confirmed through a mediation analysis. The results demonstrated that moral disengagement acts as a mediator between aggression and antisocial behavior. These results contribute to an increased understanding.

Keywords: Antisocial behavior, aggression, moral disengagement

Ivarsson, I., (2025). *Aggression och antisociala beteenden inom lagidrott: Den medierande rollen av moralisk frikoppling*. (Kandidatsuppsats i professionell idrottskarriär och arbetsliv, 15hp). Akademin för Hälsa och Välfärd: Högskolan i Halmstad.

Sammanfattning

Syftet med studien var att undersöka vilka moraliskt frikopplande mekanismer som predicerar antisocialt beteende mot lagkamrater respektive motståndare. Studien syftade även till att undersöka om effekten av aggression på antisocialt beteende, mot lagkamrater och motståndare, medieras av moralisk frikoppling. Studien har en kvantitativ tvärsnittsdesign och insamlingen av data skedde via en digital enkät. Deltagarna var män och kvinnor över 18 år som tävlade i någon av sporterna fotboll, handboll, ishockey, innebandy och basket på seniornivå. Totalt deltog 123 deltagare. Baserat på tidigare forskning ställdes tre hypoteser 1) mekanismen omtolkning av beteenden predicerar antisociala beteenden mot både motståndare och lagkamrater, 2) Moralisk frikoppling medierar relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater och 3) mot motståndare. Hypotes 1) bekräftades genom en multipelregressionsanalys. Resultatet visade att mekanismen omtolkning av beteende var den enda prediktorn till antisociala beteenden mot både motståndare och lagkamrater. Hypotes 2) och 3) bekräftades genom en medieringsanalys. Resultatet visade att moralisk frikoppling fungerar som en mediator mellan aggression och antisociala beteenden. Dessa resultat bidrar till en ökad förståelse.

Nyckelord: Antisociala beteenden, aggression, moralisk frikoppling

Tack

Jag vill först rikta ett stort tack till vår handledare, Linus Jonsson, för värdefull vägledning och stöd under arbetets gång. Jag vill också rikta ett stort tack till Meya Alfredsson Petersson och Emilia Bergwall för er hjälp med datainsamlingen. Jag vill även passa på att tacka alla idrottsföreningar och idrottare som deltagit i studien. Slutligen, ett varmt tack till min skrivkamrat, Cornelia Lundqvist, för ett fantastiskt samarbete genom hela uppsatsprocessen. Tack!

Idrottare som utövar olika sporter, på olika nivåer och kommer från olika nationaliteter ägnar sig åt beteenden som har som syfte att skada eller missgynna andra individer eller grupper, vilket benämns som antisociala och aggressiva beteenden (Kavussanu, 2019; Kavussanu & Stanger, 2017; Sage et al., 2006). Antisociala beteenden, liksom aggression, kan leda till skador och andra negativa konsekvenser både på individnivå och för lagets sammanhållning. Det är svårt att definiera utsträckningen av detta problem, men tidigare studier har visat att problemet kring aggression är särskilt utbrett inom kontaktsporter som ishockey (Maxwell & Moores, 2007). Det finns en rad olika händelser inom såväl ishockeyn som andra sporter som visar på vad antisociala beteenden och aggression kan skapa för problem.

Ett exempel på en sådan händelse är ishockeymatchen mellan Avesta och Gävlelaget Hille/Åbyggeby i J20 serien, där båda lagen stod inför en helt vanlig tekning. En av Hille/Åbyggebys spelare på bänken bestämde sig för att provocera en motståndare genom att skvätta lite vatten på honom från avbytarbåset. Handlingen resulterade i att denna motståndare svingade sin klubba rakt i ansiktet på spelaren som skvätte vatten och medförde negativa konsekvenser för flera olika parter. Matchen tvingades avbrytas, killen som blev träffad av slaget fick allvarliga ansiktsskador och killen som slog blev åtalad och senare dömd för misshandel (Strölinge, 2024). Denna händelse är ett exempel bland många som visar på de problem som aggression och antisociala beteenden kan skapa inom idrott.

En central fråga som uppstår i detta sammanhang är varför vissa individer väljer att agera aggressivt eller uppvisa antisociala beteenden. Detta leder till vidare frågor om hur moralisk frikoppling, det vill säga förmågan att rättfärdiga oetiska beteenden, kan spela en roll i utvecklingen av aggression och antisociala beteenden bland idrottare. Liknande frågor har även uppmärksamats av forskare på området, bland annat skriver Kavussanu och Stanger (2017) ” Why do others act aggressively and cheat in order to take an unfair advantage over their opponent, thus breaking the rules of the game?” (s.185). Detta dilemma och dessa frågor är av stor betydelse och spelar stor roll för både individens personliga utveckling och idrottens funktion i samhället. Föreliggande studie syftar därför till att kunna bidra med förståelse och kunskap inom området för att således ovanstående och liknande frågor ska kunna besvaras.

Antisociala beteenden

Antisociala beteenden har definierats av Kavussanu et al. (2006) och Sage et al. (2006) som ett frivilligt beteende med avsikt att skada eller missgynna en annan individ

eller grupp av individer. Det som kännetecknar antisociala beteenden är att konsekvenserna för individen eller gruppen av individer är negativa. Ett exempel på ett antisocialt beteende inom idrott är att försöka skada en motståndare för att vinna fördelar (Kavussanu et al., 2006; Sage et al., 2006). I den tidigare forskningen som gjorts delade Kavussanu och Boardley (2009) upp antisociala beteenden i två kategorier. Den första kategorin är antisociala beteenden mot motståndare och syftar både till verbala och fysiska handlingar, som exempelvis att fälla någon medvetet. Den andra kategorin består av antisociala beteenden mot lagkamrater och syftar främst till verbala handlingar, exempelvis att svära åt en lagkamrat (Kavussanu & Boardley, 2009).

Vidare har antisociala beteenden visat sig vara mer frekvent förekommande inom kontaktsporter. Framgångsrika idrottare med högre nivåer av prestation uppvisar lägre nivå av antisociala beteenden mot lagkamrater jämfört med idrottare som inte är lika framgångsrika (Sofia & Cruz, 2017). Slutligen visade Sofia och Cruz (2017) att idrottare inom sporter med lägre nivå av fysisk kontakt uppvisade mindre antisociala beteenden mot lagkamrater jämfört med idrottare från sporter med högre nivå av fysisk kontakt.

Aggression

Det är inte ovanligt att idrottare inom olika sporter på olika nivåer involverar och engagerar sig i överträdande beteenden, som inkluderar aggression (Kavussanu, 2019). Aggression i sport definieras enligt Husman och Silva (1984) som synliga (overta) beteenden som antingen är fysiska eller verbala. Dessa görs med avsikt och mening att skada en person psykiskt eller fysiskt. Husman och Silva (1984) menar även på att beteenden med avsikt att skada en motståndare fysiskt inte nödvändigtvis behöver identifieras som aggressiva då de innefattas av spelets regler, exempelvis tacklingar. Enligt Maxwell och Moores (2007) är aggression den avsiktliga viljan och acceptansen av att använda olaglig eller överdriven kraft mot en annan person. Föreliggande studie syftar till att utgå från definitionen av Maxwell och Moores (2007). Vidare har forskning av Kavussanu, Boardley et al. (2013) och Kavussanu och Ring (2016) visat på att aggressiva beteenden inom tävlingsinriktad idrott ses som mer acceptabla och är mer återkommande då idrottarna fokuserar mer på sina egna mål och behov. Slutligen menar Tucker & Parks (2001) på att idrottare inom högkontaktsporter tenderar att bedöma aggressiva beteenden som mer acceptabla än idrottare inom sporter med lägre nivå av kontakt. Det som Kavussanu, Boardley et al. (2013), Kavussanu och Ring (2016) och Tucker & Parks (2001) nämner pekar på att aggression inom idrott är mer accepterat

inom kontaktporier och behövs förstås både för att skydda idrottaren och främja sportsliga värderingar.

Antisociala beteenden och aggression

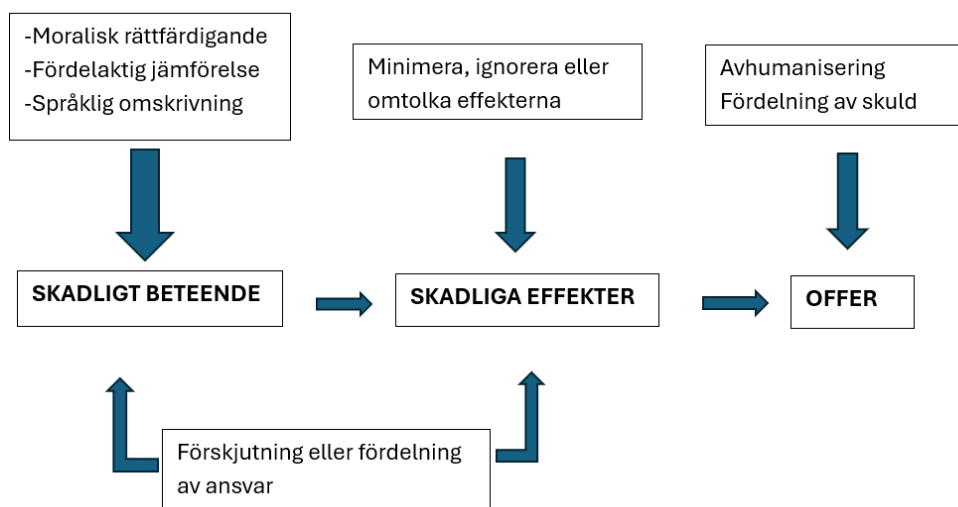
Resultatet av studien gjord av Bovolon et al. (2024) visar på ett positivt samband mellan aggression och antisociala beteenden. I studien studerades aggression i relation till fusk och osportsligt beteende och visade på ett positivt samband. Kavusannu (2019) menar att fusk, osportsliga beteenden och aggression är en del av antisociala beteenden. Sofia och Cruz (2017) fann även ett positivt samband mellan aggression och antisociala beteenden, både mot motståndare och lagkamrater. Detta indikerar på att aggressiva idrottare är mer benägna till att acceptera och delta i antisociala beteenden jämfört med inte lika aggressiva idrottare (Bovolon et al., 2024; Kavusannu, 2019; Sofia & Cruz, 2017).

Moralisk frikoppling

Bandura (1999) utvecklade teorin om moralisk frikoppling som grundar sig på att nästan alla människor har utvecklat moraliska normer som fungerar som en självreglerande roll. Denna självreglerande roll vägleder vårt moraliska beteende genom att det hjälper oss övervaka, utvärdera och vägleda hur vi ska bete oss. När beteendet är i samma linje som våra moraliska normer skapar det positiva känslor så som ökat självvärde och stolthet. Skulle vårt beteende inte vara i linje med våra moraliska normer skapar det i stället negativa känslor så som skuld-känslor och minskat självvärde. Människan vill gärna undvika de negativa känslorna och tenderar därför att följa sina moraliska normer för att skapa positiva känslor. Däremot menar Bandura (1999) att vi kan frikoppla vår självreglerande roll under vissa omständigheter. Detta möjliggör ett omoraliskt beteende utan att skapa några negativa känslor. Detta kallas för moralisk frikoppling enligt Bandura (1999) och kan aktiveras genom åtta olika moraliska frigörelsemekanismer. Dessa frigörelsemekanismer kan antingen aktivera eller inaktivera den självreglerande rollen. Mekanismerna består av; moraliskt rättfärdigande, fördelaktig jämförelse, språklig omskrivning, förskjutning av ansvar, fördelning av ansvar, minimering, ignorering eller omtolkning av effekterna, fördelning av skuld samt avhumanisering.

Figur 1

Moralisk frikopplande teori.

Notering. Fritt översatt från Bandura (1999).

Bandura (1999) beskriver att dessa åtta mekanismer leder till tre komponenter som illustreras i modellen (se Figur 1). De tre komponenterna är skadligt beteende, skadliga effekter och offer, dessa hänger samman genom att skadligt beteende leder till skadliga effekter som leder till ett offer. De åtta mekanismerna är kopplade till de tre olika komponenterna genom följande: Mekanismerna moraliskt rättfärdigande, fördelaktig jämförelse och språklig omskrivning är kopplade till hur individen tänker och uppfattar det skadliga beteendet. Förskjutning och fördelning av ansvar är både kopplade till individens tankar och uppfattningar om det skadliga beteendet och kopplat till individens tankar och uppfattningar kring de skadliga effekterna. Minimering, ignorering eller omtolkning av effekterna är direkt kopplat till individens tankar och uppfattningar om skadliga effekter. Till sist är avhumanisering och fördelning av skuld direkt kopplade till individens tankar och uppfattning om offer. Nedan följer en förklaring till de åtta frigörelsemekanismer som Bandura (1999) tar upp i sin modell.

Moraliskt rättfärdigande innebär att människan först måste rättfärdiga sitt moraliska beteende innan den kan begå det. För att rättfärdiga ett skadligt beteende görs beteendet personligt och socialt accepterat och framställs som att det har ett moraliskt eller socialt värde. Detta möjliggör för individen att begå ett omoraliskt beteende men tro att den gör rätt (Bandura, 1999). Ett exempel på denna mekanism är om en spelare filmar för att påverka ett domslut, då kan denne rättfärdiga det genom att säga "vi behövde verkligen vinna för lagets skull".

Fördelaktig jämförelse är en kognitiv kontrasteffekt som i praktiken innebär att individen intalar sig själv att sitt eget skadliga beteende inte är lika allvarligt i jämförelse med ett mer skadligt beteende i samma kontext (Bandura 1999). Ett exempel på detta kan vara en fotbollsspelare som en motståndare i tröjan och säger: "Jag drar bara i tröjan lite, det är ju inte som att jag skadar motståndaren."

Språklig omskrivning innebär att språket används för att det skadliga beteendet ska bli mer acceptabelt och minska det personliga ansvaret för det dåliga beteendet. Eftersom språket formar tankemönster som handlingar bygger på kan en språklig omskrivning göra det lättare att begå ett omoraliskt beteende. Ett exempel på denna mekanism kan vara en ishockeyspelare som säger att en vårdslös tackling är "ett sätt att sätta tonen i matchen" i stället för att erkänna att den var vårdslös.

Förskjutning av ansvar innebär att individen flyttar över ansvaret för handlingen på auktoriteter, vilket möjliggör för individen att förneka sitt personliga ansvar i handlingen. Ett exempel på denna mekanism kan vara en basketspelare som följer coachens instruktion att spela fult och säger: "Jag gjorde bara som tränaren sa." Dessutom menar Bandura (1999) att människor har lättare för att gå emot deras värderingar om en högre auktoritet tar på sig konsekvenserna av handlingen.

Fördelning av ansvar innebär att när ansvaret för handlingen ligger på en hel grupp i stället för en personlig individ så tenderar människor att bete sig omoraliskt jämfört med om de haft ett personligt ansvar. Ett exempel på denna mekanism kan vara när det uppstår ett slagsmål under en match där hela laget deltar och en spelare agerar efter tanken: Det är en laggrej, jag kan inte stå och titta på när alla andra är med.

Minimering, ignorering eller omtolkning av effekterna innebär att vi bortser eller omtolkar effekterna av vårt omoraliska beteende och genom detta sätt försvaga vår moraliska självreglerande roll (Bandura, 1999). Ett exempel på denna mekanism kan vara en handbollsspelare som spelar aggressivt och skadar någon, säger: "Sånt händer i en kontaktsport".

Fördelning av skuld innebär att individen lägger skulden på andra eller på omständigheterna för att förvara ett omoraliskt beteende. När skulden läggs på andra eller på omständigheterna försvinner individens insyn i det personliga ansvaret av handlingen. Detta kan i stället göra att individen ser sig själv som felfri och den omoralisk handling eller beteendet beror på någon annan eller på omständigheterna. Ett exempel på denna mekanism kan vara en spelare som råkar skada en motståndare och säger: "Han borde ha varit mer uppmärksam".

Den sista moraliska frigörelsemekanismen handlar om *avhumanisering* och innebär att frånta de mänskliga egenskaperna och göra det svårare att känna empati. Detta gör det lättare för individen att begå ett skadligt beteende eller handling mot en annan individ (Bandura 1999), exempelvis en ishockeyspelare som säger att motståndaren bara är en gnällspik som inte kan ta en smäll efter en brutal tackling.

Antisocialt beteende och moralisk frikoppling

Tidigare forskning har visat att det finns en koppling mellan moralisk frikoppling och antisociala beteenden. I en litteraturöversikt gjord av Kavussanu och Al-Yaaribi (2021) på prosociala och antisociala beteenden inom idrott fann man att det fanns ett starkt positivt samband mellan moralisk frikoppling och antisociala beteenden, speciellt mot motståndare. I studien beskrivs moralisk frikoppling kunna användas för att rättfärdiga ett antisocialt beteende genom de olika mekanismerna i moralisk frikoppling.

Corrion et al. (2009) studerade mekanismerna för moralisk frikoppling bland basketspelare och taekwondoutövare genom semistrukturerade intervjuer. De fann att mekanismerna som används mest inom idrott var fördelning och förskjutning av ansvar, fördelning av skuld, minimering, ignorering eller omtolkning av effekterna och språklig omskrivning. Dessa mekanismer används för att lägga skulden på andra ("Det är inte mitt fel") och för att minimera överträdelser och deras konsekvenser ("Det var inte så allvarligt"). Boardley och Kavussanu (2007) fann i sin studie på flera olika lagidrotter att omtolkning av beteende är den mest framträdande mekanismen inom idrott. Forskningen är följaktligen inte helt överens, men omtolkning av beteenden är den mekanism som är mest förekommande (Boardley & Kavussanu, 2007; Corrion et al., 2009).

I en litteraturöversikt gjord av Kavussanu och Stanger (2017) fann de att moralisk frikoppling är en stark prediktor till antisociala beteenden. Detta är även i linje med det som Zhu et al. (2025) fann i sin metaanalys gjord på associationer mellan moralisk frikoppling och prosocialt och antisocialt beteende inom idrott. Det som Zhu et al. (2025) däremot också belyser var att både Kavussanu och Ring (2021) och Stanger et al. (2020) fann att moralisk frikoppling hade positivt samband till antisociala beteenden, med en mellan eller stark effektstorlek. Detta indikerar att moralisk frikoppling fungerar som en nyckelfaktor i att förstå och förklara antisociala beteenden och gör det möjligt för idrottare att omtolka sina handlingar och minska sin skuld, vilket ökar sannolikheten för fortsatt engagemang i antisociala beteenden (Kavussanu & Al-Yaarabi, 2021;

Kavussanu & Ring, 2021; Kavussanu & Stanger, 2017; Stanger et al., 2020; Zhu et al., 2025).

Huruvida moralisk frikoppling fungerar som en mediator mellan aggression och antisociala beteenden är ännu oklart då detta samband inte har undersökts i tidigare forskning. Däremot har moralisk frikoppling studerats som en mediator mellan olika variabler i andra sammanhang. Boardley och Kavussanu (2010) fann exempelvis att moralisk frikoppling medierade sambandet mellan både *ego orientation* och *perceived value of toughness* till antisociala beteenden mot motståndare och lagkamrater bland manliga fotbollsspelare. Resultaten av studien antyder att moralisk frikoppling inte bara är en konsekvens utan också en bidragande faktor till antisociala beteenden.

Antisociala beteenden, aggression och moralisk frikoppling

Forskning har visat att moralisk frikoppling har en koppling till aggression, som inom sport ses som ett överträdande beteende. Moralisk frikoppling är också en bidragande faktor som underlättar engagemang i överträdande beteende, som aggression, då moralisk frikoppling fungerar som en mekanism som minskar känslor av skuld och rättfärdigar oetiska beteenden och handlingar (Bandura, 1999; Kavussanu, 2019). Individer med större benägenhet till att moraliskt frikoppla tenderar också att uppfatta aggressiva handlingar som mer acceptabla, vilket i sin tur kan leda till mer framtida engagemang i aggression (Camara et al., 2025). Husman och Silva (1984) menar även på att sport bidrar till ett klimat där aggression anses som mer socialt accepterat, vilket gör att idrottaren blir mindre benägen till att känna skuld. Vidare förklaras det att idrottare inom kontaktsporter som fotboll och ishockey har större tendenser till att utöva aggressiva beteende. Inom dessa sporter ges idrottaren oftare möjligheten att använda sig av aggressiva beteenden, vilket i sin tur minskar tendenserna till dem (Husman & Silva, 1984).

I studien av Traclet et al. (2015) undersökte de aggression i individuell- och gruppkontext bland ishockey och fotbollsspelare. Bland annat undersöktes sambandet mellan moralisk frikoppling, toleransen för aggression och genomförandet av aggressiva handlingar. Resultatet av studien visade att moralisk frikoppling inte hade någon effekt på låg nivå av aggressiva beteenden. Däremot konstaterades det att moralisk frikoppling hade en signifikant positiv effekt på hög grad av aggressiva beteenden. Detta tyder på att moralisk frikoppling kan spela en betydande roll i att rättfärdiga allvarigare aggressiva handlingar jämfört med mindre allvarliga aggressiva handlingar.

Resultaten från studien av Bovolon et al. (2024) visade att moralisk frikoppling hade ett positivt samband med både aggression och antisociala beteenden. Studien indikerade dessutom på att moralisk frikoppling kan öka toleransen för dessa beteenden och även förutsäga förekomsten av aggression och antisociala beteenden inom idrott. Resultatet visade även att män generellt uppvisar högre nivåer av aggression än kvinnor, oavsett idrottskontext (sporttyp, kontaktgrad, eller tävlingsnivå). Vidare antyder Bovolon et al. (2024) att tävlingsnivå och idrottskontext spelar en roll i utvecklingen av aggressiva och antisociala beteenden, vilket innebär att olika idrotter utvecklar olika klimat, kulturer och normer för vad som är accepterat inom just den idrotten. Detta gör att det inom vissa idrotter är mer accepterat med aggressiva beteenden, vilket i sin tur kan minska skuld känslor för sådana beteenden.

Tidigare forskning tyder på att moralisk frikoppling är en nyckelfaktor som inte bara möjliggör, utan också stärker aggression och antisociala beteenden (Bovolon et al., 2024; Kavussanu, 2019; Traclet et al., 2015). Detta gör moralisk frikoppling till en viktig variabel att studera vidare för att förstå varför och hur idrottare engagerar sig i dessa överträdande beteenden.

Föreliggande studie

Antisociala beteenden förekommer på alla nivåer inom idrott och kan orsaka skador och andra negativa konsekvenser både för individen och för laget (Kavussanu & Stanger, 2017; Sage et al., 2006). Det finns flera verkliga exempel på detta problem och är något som inte borde få tillhöra eller förknippas med idrotten (Störlinge, 2024). Antisociala beteenden inom idrott är starkt kopplat till moralisk frikoppling, där användning av mekanismen omtolkning av beteenden har identifierats som en viktig prediktor (Boardley & Kavussanu, 2007; Corrion et al., 2009). Forskningen inom området är dock begränsad och behovet av att förstå hur dessa mekanismer verkar inom olika idrottskontexter är stort (Corrion et al., 2009). Genom att göra en multipel regressionsanalys är det möjligt att identifiera vilka mekanismer inom moralisk frikoppling som predicerar antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare. Detta bidrar till att fylla en kunskapslucka och erbjuder praktiska insikter för att minska antisociala beteenden inom idrotten.

Tidigare forskning har visat att aggression och moralisk frikoppling har ett positivt samband och att moralisk frikoppling fungerar som en faktor som underlättar engagemang i aggressiva beteenden (Bandura, 1999; Camara et al., 2025). Bovolon et al. (2024) har visat att moralisk frikoppling och antisociala beteenden, mot lagkamrater

och motståndare, har ett positivt samband. Vidare beskrivs moralisk frikoppling vara ett sätt för idrottare att rättfärdiga antisociala beteenden (Bandura, 1999) som även underlättar för fortsatt engagemang i dessa beteenden. Aggression är en känd riskfaktor för antisociala beteenden, särskilt i kontaktsporter där fysiska interaktioner är en del av spelet, och Hodge och Lonsdale (2011) visade att aggression ofta förstärks i de miljöerna. Aggression betraktas som en del av antisociala beteenden (Kavussanu, 2019), vilket pekar på att antisociala beteenden är en konsekvens eller ett resultat av aggression snarare än tvärt om. Kavussanu (2019) framhåller även att det finns ett behov av att studera aggression och dess roll i utvecklingen av antisociala beteenden. Den tidigare forskningen visar på tydliga enskilda samband mellan moralisk frikoppling, aggression och antisociala beteenden, vilket indikerar att aggressiva idrottare agerar antisocialt genom moralisk frikoppling eftersom det är ett sätt att rättfärdiga dessa handlingar. Genom att undersöka om moralisk frikoppling medierar sambandet mellan aggression och antisociala beteenden, mot lagkamrater och motståndare, kan det inte bara bekräfta om ett samband existerar utan även belysa hur sambandet fungerar. Detta är avgörande för att förstå om antisociala beteenden är en direkt konsekvens av aggression eller om det medieras genom moralisk frikoppling.

Urvalet fokuserar på senioridrottare inom kontaktsporter, en grupp där antisociala beteenden och moralisk frikoppling visat sig vara särskilt framträdande (Zhu et al., 2025). Tidigare forskning har ofta begränsats till yngre idrottare, och genom att inkludera både män och kvinnor på seniornivå kan studien bidra till en mer representativ och tillämpbar bild. Resultaten kan användas för att stötta tränare och ledare i att hantera antisociala och aggressiva beteenden, samtidigt som de främjar en sundare idrottsmiljö.

Syfte och hypoteser

Syftet med föreliggande studie är att undersöka vilka moraliskt frikopplande mekanismer som predicerar antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare. Studien syftar även till att undersöka om effekten av aggression på antisociala beteenden, mot lagkamrater och motståndare, medieras av moralisk frikoppling. Utifrån tidigare forskning ställs följande hypoteser:

Hypotes 1

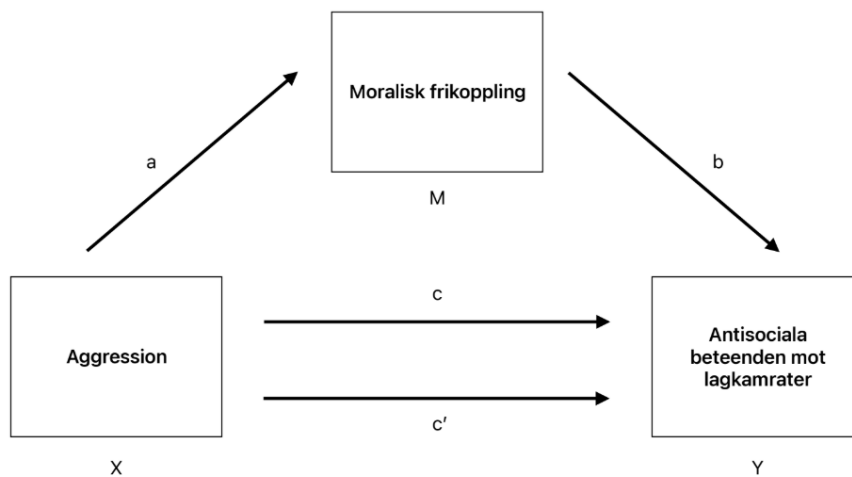
Mekanismen omtolkning av beteenden predicerar antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare.

Hypotes 2

Moralisk frikoppling medierar relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater (se Figur 2).

Figur 2

Hypotesmodell för relationen mellan aggression, moralisk frikoppling och antisociala beteenden mot lagkamrater.

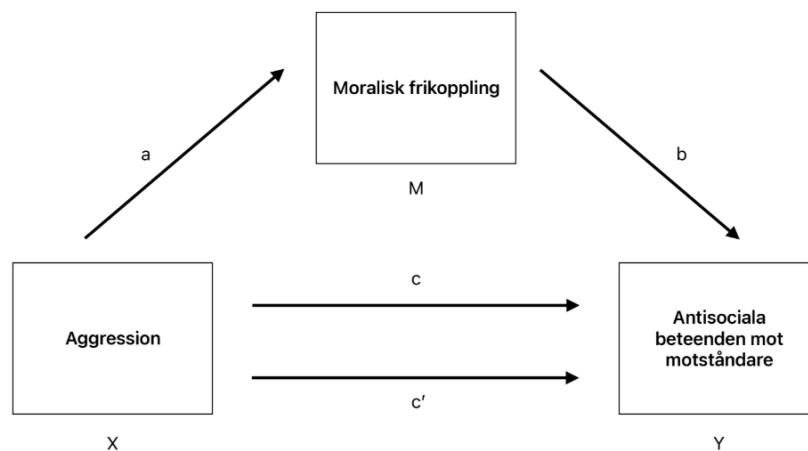

Hypotes 3

Moralisk frikoppling medierar relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare (se Figur 3).

Figur 3

Hypotesmodell för relationen mellan aggression, moralisk frikoppling och antisociala beteenden mot motståndare.

Metod

Deltagare

Denna studie undersökte tävlingsinriktad aggression hos lagidrottare inom kontaktsporter på seniornivå. De inkluderade idrotterna var fotboll, handboll, ishockey, innebandy och basket. Inklusionskriterierna för deltagande var att idrottarna (1) utövade någon av de specificerade lagidrotterna, (2) var aktiva tävlande på seniornivå, och (3) var minst 18 år gamla. Dessa kriterier fastställdes för att säkerställa både etiska förhållanden och möjligheten att mäta tävlingsinriktad aggression. Totalt deltog 135 personer genom att besvara enkäten. Efter att bortfall exkluderats kvarstod 123 deltagare, vilket motsvarar ett bortfall på cirka 9%. Deltagarna var 52,8% män ($n=65$) och 47,2% kvinnor ($n=58$). Deltagarnas genomsnittsålder var 22,6 år ($SD=4.1$), med en åldersspridning mellan 18 och 40 år. Fördelningen av deltagarna inom respektive sport var följande: 22,8% fotbollsspelare ($n=28$), 23,6% handbollsspelare ($n=29$), 17,1% ishockeyspelare ($n=21$), 23,6% innebandyspelare ($n=29$) och 13% basketspelare ($n=16$). Deltagarna representerade varierande tävlingsnivåer, från den högsta ligan till de lägre divisionerna, men samtliga var aktiva på seniornivå inom sina idrotter. Den genomsnittliga tiden som deltagarna hade varit aktiva inom sin sport var 13,9 år ($SD=4.8$), med ett spann från 3 till 35 år.

Mätinstrument

För att samla in data användes en digital enkät (se Bilaga C) som skapats i Google Forms. Enkäten inleddes med bakgrundsfrågor som inkluderade deltagarnas ålder, kön, vilken sport de utövar samt idrottslig erfarenhet. Dessa frågor inkluderades för att säkerställa att deltagarna uppfyllde inklusionskriterierna. Enkäten bestod sedan av tre olika självskattningsformulär som översatts från engelska. Översättningen gjordes genom att bevara innebörden från alla frågeformulär, men språket fick anpassas i vissa situationer för att bli läsbart och sammanhängande. Nedan beskrivs de tre olika självskattningsformulären mer ingående.

Competitive Aggressiveness and Anger Scale (CAAS)

Competitive Aggressiveness and Anger Scale (CAAS) utvecklad av Maxwell och Moores (2007) användes till att mäta tävlingsinriktad aggression. Mätinstrumentet består av två delskalor där vardera delskala består av sex frågor. Ena delskalan mäter idrottares aggressivitet och den andra avser mäta ilska. Frågorna besvaras utifrån, "När du utövar din lagsport, hur ofta har du betett dig, känt eller tänkt att" och består av

påståenden som exempelvis, "Våldsamt beteende riktat mot en motståndare är acceptabelt". Frågorna besvaras genom en fem-gradig likert skala där ett (1) är "Nästan aldrig" och fem (5) "Nästan alltid". Höga värden indikerar på att individen har hög nivå av tävlingsinriktad aggression. Låga värden indikerar på att individen har låg nivå av tävlingsinriktad aggression (Maxwell & Moores, 2007). I föreliggande studie användes endast delskalan för aggression, därför blir detta mätinstrument endimensionellt.

I studien av Kavussanu, Stanger et al. (2013) mättes konstruktvaliditeten mellan tävlingsinriktad aggression genom Competitive Aggressiveness and Anger Scale (CAAS) och de två typerna av antisocialt beteende (mot motståndare och lagkamrater) via PABSS. Resultatet visade på ett positivt samband mellan variablerna och tydde på god konvergent validitet. I föreliggande studie skapades en totalskala genom medelvärde för CAAS och hade Cronbach's Alpha på .85.

Moral Disengagement in Sport Scale (MDSS)

För att mäta moralisk frikoppling användes det validerade mätinstrumentet Moral Disengagement in Sport Scale (MDSS) utvecklad av Boardley och Kavussanu (2007). MDSS är ett frågeformulär som mäter moralisk frikoppling inom idrott. Frågeformuläret bygger på alla de åtta mekanismer som Bandura (1999) tar upp i sin teori om moralisk frikoppling. Boardley och Kavussanu (2007) har tagit fyra av mekanismerna direkt från Banduras (1999) teori och sammanslagit resterande av mekanismerna så MDSS består av sex mekanismer som mäts var för sig. Frågorna i formuläret består av 32 påståenden som mäts på en skala ett (1) till sju (7), där ett motsvara starkt oenig och sju starkt enig. Höga värden indikerar på att individen är mer benägen att moraliskt frikoppla än någon som har lägre värden. De sex mekanismerna som Boardley och Kavussanu (2007) mäter i MDSS förklaras nedan: Den första mekanismen som mäts är "*omtolkning av beteenden*" (exempel: "Det är okej att slåss om det görs för att skydda en lagkamrat") som är en sammanslagning av moraliskt rättfärdigande och språklig omskrivning. Cronbach's Alpha för denna delskala var i föreliggande studie .86. Den andra mekanismen som mäts är "*fördelaktig jämförelse*" (exempel: "Att verbalt provocera en motståndare är inte så illa jämfört med att utöva fysiskt våld"). I föreliggande studie var Cronbach's Alpha här .90. Den tredje mekanismen som mäts är "*avsaknad av ansvar*" (exempel: "En spelare ska inte klandras för att använda otillåtna taktiker om alla i laget gör det"), som är en sammanslagning av förskjutning och fördelning av ansvar. Cronbach's Alpha var .85 för denna delskala. Den fjärde mekanismen som mäts är "*minimering, ignorering eller omtolkning av*

effekterna” (exempel: “Förolämpningar mellan spelare gör egentligen ingen skada”). Cronbach’s Alpha för denna delskala var .95. Den femte mekanismen som mäts är “*avhumanisering*” (exempel: “Vissa motståndare förtjänar att behandlas som djur”). Cronbach’s Alpha för denna delskala var .94 i föreliggande studie. Den sista mekanismen som mäts är “*fördelning av skuld*” (exempel: “Spelare som behandlas illa har vanligtvis gjort något för att förtjäna det”). För denna delskala var Cronbach’s Alpha i föreliggande studie .81. Frågeformuläret är flerdimensionellt och användes för att undersöka varje enskild mekanism. En totalskala för alla mekanismerna skapades genom medelvärde för användningen i medieringsanalysen, Cronbach’s Alpha för denna totalskala var .96.

Prosocial and Antisocial Behavior in Sport Scale (PABSS)

Föreliggande studien använde Prosocial and Antisocial Behavior in Sport Scale för att mäta antisociala beteenden bland idrottare. Prosocial and Antisocial Behavior in Sport Scale (PABSS) är ett validerat mätinstrument för att mäta förekomsten av prosociala och antisociala beteenden inom idrott (Kavussanu & Boardley, 2009). Föreliggande studie använde enbart delskalan som mäter antisociala beteenden. Delskalan för antisociala beteenden består av 13 frågor. Frågorna syftar till att undersöka hur ofta individen deltagit i det presenterade beteendet under säsongen på en likert-skala från ett (1) till fem (5) där ett motsvarar aldrig och fem väldigt ofta. Höga värden indikerar på att idrottaren är mer benägen till antisociala beteenden, medan låga värden indikerar på mindre engagemang i antisociala beteenden. Åtta av frågorna mäter antisocialt beteende mot motståndare, ett exempel på en sådan fråga är “Försökt skada en motståndare”. I föreliggande studie var Cronbach’s Alpha för denna delskala .90. De resterande fem frågorna mäter antisocialt beteende mot lagkamrater, som exempelvis “Verbalt förolämpat en lagkamrat”. Cronbach’s Alpha för denna skala var i föreliggande studie .83. Frågeformuläret är tvådimensionellt och mäter antisocialt beteende mot motståndare och lagkamrater var för sig.

Design och procedur

Föreliggande studie är kvantitativ med en tvärsnittsdesign, vilket enligt Howitt och Cramer (2020) innebär att ett eller flera mått mäts vid en och samma tidpunkt. Enkäten bestod av ett informationsbrev, informerat samtycke och de mätinstrument som beskrivits ovan. Enkäten har distribuerats digitalt via Google formulär. Innan studiens start genomfördes en pilotstudie med åtta deltagare för att säkerställa enkätens tydlighet samt att den fungerade som avsett och planerat. Efter det gjordes några ändringar som

innebar förtydligande av något påstående/frågor samt enklare stavfel. Datainsamlingen genomfördes tillsammans med två andra studenter som genomförde ett examensarbete med liknande syfte och variabler.

När enkäten var färdigställd startades rekryteringen och insamlingen av data. Studien tillämpade ett tillgänglighetsurval samt ett snöbollsurval i rekryteringen av deltagare. Tillgänglighetsurvalet tillämpades genom att författarna tog kontakt med olika klubbar från hela Sverige. Författarna användes sig också av sitt personliga kontaktnät för att nå ut till deltagare. Detta är i linje med hur Howitt och Cramer (2020) beskriver tillgänglighetsurval när de förklarar att det innebär att deltagarna väljs ut baserat på författarnas resurser. I samband med att författarna hade kontakt med sitt personliga nätverk ombads dessa personer att dela enkäten vidare till sin omgivning, vilket kännetecknas som ett snöbollsurval enligt Howitt och Cramer (2020).

I första hand kontaktades idrottsklubbar i närheten, idrottsklubbar som författarna hade en personlig relation till och personer från författarnas personliga nätverk. Då intresset att medverka inte var tillräckligt stort i närområdet utökades sökområdet till idrottsklubbar och föreningar runt om i hela Sverige. Kontakten med idrottsklubbar och idrottsföreningar skedde både via telefonsamtal, sms och mejl. I de fall där föreningar eller lagen hade telefonnummer utskrivet till kontaktpersoner och/eller tränare skedde kontakten i första hand via telefonsamtal, om personerna inte svarade på samtalet skickades sms. I resterande fall där telefonnummer till kontaktpersoner/tränare inte fanns skedde kontakten via mejl. I samtliga telefonsamtal, sms och mejl så presenterade författarna sig och gav kortfattad information kring studiens syfte, vad deltagandet i studien innebar och information kring de etiska principerna. När kontakten med klubbarna upprättats diskuterades det hur enkäten skulle distribueras till deltagarna. I samtliga fall föredrog klubbarna att enkäten skulle delas via länk genom kontaktpersonen, alltså utfördes inga personliga besök av författarna. Kontakten med personer från författarnas personliga nätverk skedde både genom muntlig rekrytering och direkt kontakt via personliga meddelanden. Vid dessa kontakter gavs samma information som till idrottsklubbarna. Dessa personer ombads även att dela enkäten vidare till sina lagkamrater. Till sist delades även enkäten på författarnas sociala medier (Facebook och Instagram), där liknande information som tidigare angavs. Enkäten tog cirka 15 minuter att genomföra och datainsamlingen pågick från 13/11–24 till 2/12–24.

Etiska överväganden

I enlighet med riktlinjer från Vetenskapsrådet (2024) kommer inga personuppgifter så som namn, personnummer, telefonnummer eller mejladress samlas in eller krävas för deltagande i studien. Detta för att bibehålla deltagarnas anonymitet. Deltagarna fick ta del av ett kortfattat informationsbrev i början av enkäten (se Bilaga A) innan frågorna presenterades. Informationsbrevet innehöll information kring sekretess, information om frivillighet, information om tillåtelse att avbryta när de vill och kontaktuppgifter till de ansvariga för projektet. Detta informationsbrev följer de riktlinjer för informationskravet enligt Vetenskapsrådet (2024). Deltagarna fick också godkänna sitt samtycke innan frågorna presenterades (se Bilaga B), vilket är i linje med Vetenskapsrådets samtyckeskrav (Vetenskapsrådet, 2024). Presentation och analys av resultatet genomfördes inte på enskilda svar, utan på hela urvalets svar, med anledning av deltagarnas anonymitet. Deltagarna har även möjlighet att ta del av den färdiga studien vid önskemål.

Dataanalys

Datan analyserades genom Statistical Package of Social Science (IBM SPSS), version 29.0.2.0 (20), där två multipla regressionsanalyser med Enter som metod genomfördes. Den första med beroendevariabeln antisociala beteenden mot lagkamrater och oberoendevariablerna omtolkning av beteenden, fördelaktig jämförelse, avsaknad av ansvar, minimeringen, ignorering eller omtolkning av effekterna, avhumanisering samt fördelning av skuld. Den andra med beroendevariabeln antisociala beteenden mot motståndare och oberoendevariablerna omtolkning av beteenden, fördelaktig jämförelse, avsaknad av ansvar, minimeringen, ignorering eller omtolkning av effekterna, avhumanisering samt fördelning av skuld. Sedan genomfördes en medieringsanalys i JASP (version 0.19.1.0) för att testa hypotesmodellerna (Hypotes 2 och Hypotes 3) för att se om effekten av aggression på antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare medieras genom moralisk frikoppling. Intern konsistens för mätinstrumenten mättes sedan genom Cronbach's alfa.

Resultat

Deskriptiv statistik

Nedan presenteras deskriptiv statistik för de undersökta variablerna i studien (se Tabell 1).

Tabell 1*Deskriptiv statistik.*

	<i>n</i>	M	SD	Min	Max
Antisociala beteenden					
Lagkamrater	123	2.25	0.84	1	4.20
Motståndare	123	2.06	0.74	1	4.63
Aggression					
Aggression	123	2.27	0.89	1	4.83
Moralisk frikoppling					
Omtolkning av beteende	123	3.23	1.25	1	6
Fördelaktig jämförelse	123	4.23	1.78	1	7
Avsaknad av ansvar	123	2.81	1.20	1	6.25
Minimering ¹	123	2.97	1.70	1	7
Avhumanisering	123	2.54	1.71	1	7
Fördelning av skuld	123	2.92	1.34	1	7

Notering. Minimering¹ = Minimering, ignorering eller omtolkning av effekterna.

Hypotes 1: Mekanismen omtolkning av beteende predicerar antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare

Resultatet från den första multipla regressionsanalysen visade att modellen som helhet var signifikant ($F_{6,116}=12.72$, $p<.001$) och förklarade 37% av variansen i antisociala beteenden mot lagkamrater. Omtolkning av beteenden var en statistiskt signifikant positiv prediktor för antisociala beteenden mot lagkamrater. Ingen av de andra oberoende variablerna var statistiskt signifikanta prediktorer för antisociala beteenden mot lagkamrater (se Tabell 2).

Tabell 2

Resultat från den multipla regressionsanalysen mellan moralisk frikopplande mekanismer och antisociala beteenden mot lagkamrater.

Variabler	R	R ² adj.	F	df	Beta	p
Omtolkning av beteende	.63	.37	12.72	6	.31	.02*
Fördelaktig jämförelse	.63	.37	12.72	6	.20	.09
Avsaknad av ansvar	.63	.37	12.72	6	-.01	.95
Minimering ¹	.63	.37	12.72	6	.03	.79
Avhumanisering	.63	.37	12.72	6	.21	.08
Fördelning av skuld	.63	.37	12.72	6	-.02	.90

Notering. Minimering¹ = Minimering, ignorering eller omtolkning av effekterna. * = p<.05, sambandet är signifikant.

Resultatet från den andra multipla regressionsanalysen visade att modellen som helhet var signifikant ($F_{6,116}=25.56$, $p<.001$) och förklarade 55% av variansen i antisociala beteenden mot motståndare. Omtolkning av beteenden var en statistiskt signifikant positiv prediktor för antisociala beteenden mot motståndare. Ingen av de andra oberoende variablerna var statistiskt signifikanta prediktorer för antisociala beteenden mot motståndare (se Tabell 3).

Tabell 3

Resultat från den multipla regressionsanalysen mellan moralisk frikopplande mekanismer och antisociala beteenden mot motståndare.

Variabler	R	R ² adj.	F	df	Beta	p
Omtolkning av beteende	.76	.55	25.56	6	.49	<.001**
Fördelaktig jämförelse	.76	.55	25.56	6	.13	.21
Avsaknad av ansvar	.76	.55	25.56	6	.10	.26
Minimering ¹	.76	.55	25.56	6	-.07	.51
Avhumanisering	.76	.55	25.56	6	.16	.11
Fördelning av skuld	.76	.55	25.56	6	.05	.61

Notering. Minimering¹ = Minimering, ignorering eller omtolkning av effekterna. ** = p<.001, sambandet är signifikant.

Hypotes 2: Moralisk frikoppling medierar relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater

Modellen förklarar 52% av variansen i moralisk frikoppling och 40% av variansen i antisociala beteenden mot lagkamrater. Aggression hade en statistisk signifikant positiv direkt effekt på antisociala beteenden mot lagkamrater både utan mediator och med mediator. Aggression hade en statistisk signifikant positiv direkt effekt på moralisk frikoppling och moralisk frikoppling hade en statistisk signifikant positiv direkt effekt på antisociala beteenden mot lagkamrater. Vidare uppvisades en statistisk signifikant indirekt effekt mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater genom moralisk frikoppling, vilket tyder på att moralisk frikoppling fungerar som en mediator i detta samband (se Tabell 4 och Figur 4).

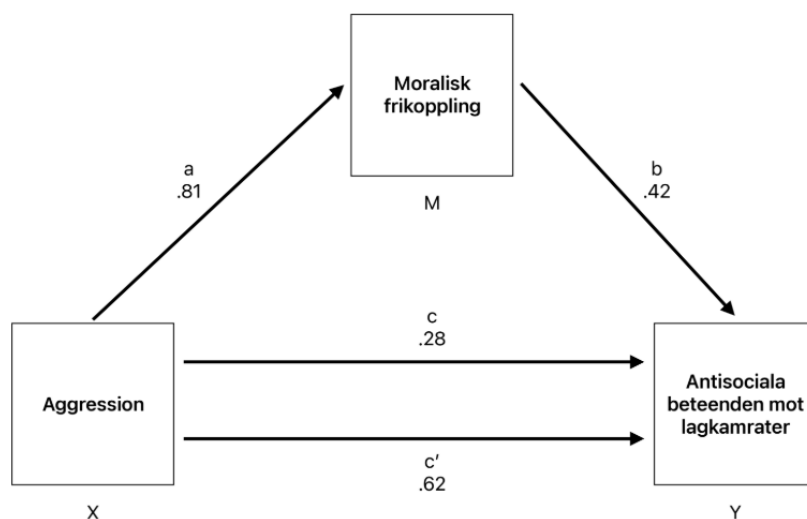
Tabell 4

Regressionsresultat från medieringsanalysen av effekten av aggression på antisociala beteenden mot lagkamrater genom moralisk frikoppling.

Modell	Värde	SE	P	CI(nedre)	CI(övre)
Modell utan mediator					
Aggression - Antisociala beteenden (c)	.28	.11	.01		
Modell med mediator					
Aggression – Moralisk frikoppling (a)	.81	.07	<.001		
Moralisk frikoppling – Antisociala beteenden (b)	.42	.10	<.001		
Aggression – Antisociala beteenden (c')	.62	.08	<.001		
Indirekt effekt	.34	.09	<.001	.17	.51
R ² -m	.52				
R ² -y	.40				

Figur 4

Resultat från medieringsanalysen av effekten av aggression på antisociala beteenden mot lagkamrater genom moralisk frikoppling.

Hypotes 3: Moralisk frikoppling medierar relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare

Modellen förklarar 52% av variansen i moralisk frikoppling och 64% av variansen i antisociala beteenden mot motståndare. Aggression hade en statistisk signifikant positiv direkt effekt på antisociala beteenden mot motståndare både utan och med mediator. Aggression hade en statistisk signifikant positiv direkt effekt på moralisk frikoppling och moralisk frikoppling hade en statistisk signifikant positiv direkt effekt på antisociala beteenden mot motståndare. Vidare uppvisades en statistisk signifikant indirekt effekt mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare genom moralisk frikoppling, vilket tyder på att moralisk frikoppling fungerar som en mediator i detta samband (se Tabell 5 och Figur 5).

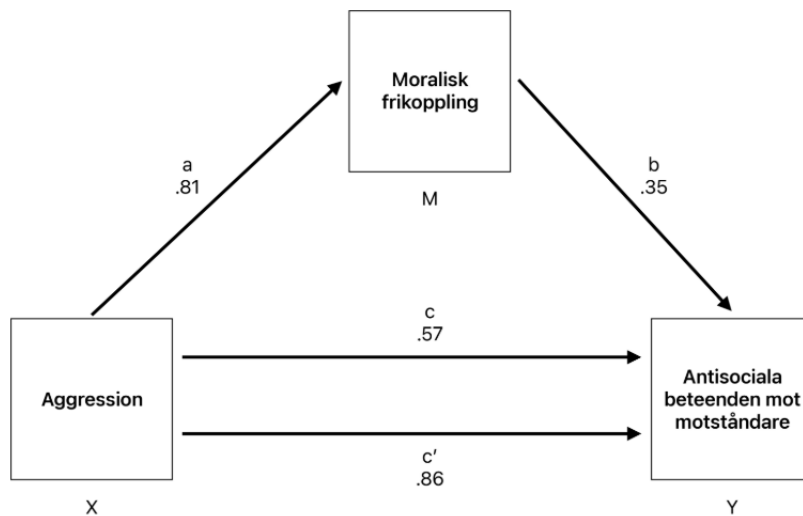
Tabell 5

Regressionsresultat från medieringsanalysen av effekten av aggression på antisociala beteenden mot motståndare genom moralisk frikoppling.

Modell	Värde	SE	P	CI(nedre)	CI(övre)
Modell utan mediator					
Aggression – Antisociala beteenden (c)	.57	.09	<.001		
Modell med mediator					
Aggression – Moralisk frikoppling (a)	.81	.07	<.001		
Moralisk frikoppling – Antisociala beteenden (b)	.35	.08	<.001		
Aggression – Antisociala beteenden (c')	.86	.07	<.001		
Indirekt effekt	.29	.07	<.001	.15	.42
R ² -m	.52				
R ² -y	.64				

Figur 5

Resultat från medieringsanalysen av effekten av aggression på antisociala beteenden mot motståndare genom moralisk frikoppling.

Diskussion Isak Ivarsson

Syftet med föreliggande studie var att undersöka vilka moraliskt frikopplande mekanismer som predicerar antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare. Studien syftar även till att undersöka om effekten av aggression på antisociala beteenden, mot lagkamrater och motståndare, medieras av moralisk frikoppling. Utifrån tidigare forskning ställs följande hypoteser: 1) Mekanismen omtolkning av beteende predicerar antisociala beteenden mot både motståndare och lagkamrater, 2) Moralisk frikoppling medierar relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater och 3) Moralisk frikoppling medierar relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare. Resultatet av bägge multipla regressionsanalyserna visade att mekanismen omtolkning av beteenden var den enda signifikanta prediktorn till både antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare. Resultatet av medieringsanalysen visade att moralisk frikoppling medierar sambandet mellan aggression och antisociala beteenden, både mot lagkamrater och motståndare.

Hypotes 1: Relationen mellan moralisk frikopplande mekanismer och antisociala beteenden

Resultatet av bägge multipla regressionsanalyserna är i linje med hypotesen för föreliggande studie och den tidigare forskningen. Bland annat fann Boardly och Kavussanu (2007), likt föreliggande studie att omtolkning av beteenden predicerar antisociala beteenden. Mekanismen omtolkning av beteenden är som tidigare nämnt en sammanslagning av språklig omskrivning och moraliskt rättfärdigande. Corrion et al. (2009) som undersökte mekanismerna utan MDSS fann också att språklig omskrivning är en av de vanligaste mekanismerna för rättfärdigandet av antisociala beteenden. Bandura (1999) menar att språklig omskrivning används genom att det hjälper individer att distansera sig från den moraliska aspekten av sina handlingar och genom språk omdefiniera det omoraliska beteendet till mer acceptabelt. Bandura (1999) menar också att moraliskt rättfärdigande används för att omdefinierar sina oetiska eller skadliga handlingar som rättvisa, nödvändiga eller ädla genom att koppla de till att dem tjänar ett högre syfte. Föreliggande studies resultat tillsammans med den tidigare forskningen, indikerar att språket inom idrott och sättet att se på idrottarens handlingar kan spela en central roll i utvecklingen av antisociala beteenden (Bandura, 1999; Boardly och Kavussanu, 2007; Corrion et al., 2009).

I resultatet visade sig också fördelaktig jämförelse och avhumanisering i den multipla regressionsanalysen för lagkamrater ha en trend mot signifikans (se Tabell 2). Detta

indikerar på att dessa mekanismer kan spela en roll i att predicera antisociala beteenden mot lagkamrater, även om de bör tolkas med en viss försiktighet eftersom de inte uppnår signifikansnivån. Den tidigare forskningen kring de moraliska frikopplande mekanismerna har inte varit helt överens, även om de flesta tidigare studier framhåvt omtolkning av beteenden som prediktor. Bandura et.al (1996) visade i sin studie att mekanismer som rör skadliga beteenden, däribland fördelaktig jämförelse och mekanismer som rör ett offer, däribland avhumanisering var starkare sammankopplade med aggressiva beteenden jämfört med de övriga mekanismerna. Dessa olika resultat från tidigare forskning, samt resultatet från föreliggande studie talar för att mekanismerna kan ha olika effekter beroende på kontext. Bovolon et al. (2024) fann att tävlingsnivå och idrottskontext spelar en roll i utvecklingen av aggressiva och antisociala beteenden. Bovolon et al. (2024) menar på att olika idrotter utvecklar olika klimat, kulturer och normer för vad som är accepterat inom just den idrotten. Detta gör att det inom vissa idrotter är mer accepterat med aggressiva beteenden, vilket i sin tur kan minska skuld känslor för sådana beteenden. Bandura (1999) beskriver att syftet med att använda moralisk frikoppling är att minska på skuld känslor för ett oetiskt beteende. Detta talar för att inom en idrott där antisociala beteenden är mer accepterat kommer moralisk frikoppling inte behöva användas för att utföra antisociala handlingar, vilket minskar på den predicerande rollen för mekanismerna. Sammankopplas detta som Bandura et.al (1996) och Bovolon et al. (2024) säger med resultatet från föreliggande studie pekar det mot att mekanismernas predicerande roll möjligen kan påverkas av klimat, normer och kultur. Detta innebär att antisociala beteenden är mer accepterat inom vissa kontexter, vilket gör att mekanismernas predicerande roll får olika betydelse beroende på kontext.

Hypotes 2 och 3: Moralisk frikoppling som mediator i relationen mellan aggression och antisociala beteenden

Resultatet från medieringsanalysen visade att moralisk frikoppling medierar sambandet mellan aggression och antisociala beteenden, både mot lagkamrater och motståndare. Den indirekta effekten är statistiskt signifikant vilket innebär att sambandet mellan aggression och antisociala beteenden förklaras genom moralisk frikoppling (se Tabell 4 och 5). Således bekräftar resultatet de ställda hypoteserna.

Resultaten visade också att alla samband i medieringsanalysen var signifikanta och är i linje med vad den tidigare forskningen funnit. Till att börja med har flera tidigare studier funnit ett positivt samband mellan aggression och moralisk frikoppling.

(Bovolon et al., 2024; Kavussanu, 2019; Traclet et al., 2015). Detta gjorde även föreliggande studie i sin medieringsanalys (se Figur 4 och 5). Det starka sambandet föreliggande studie funnit mellan aggression och moralisk frikoppling kan förklaras av både Bandura et.al (1996) och Traclet et.al (2015). Både dessa studier visade att hög aggression leder till mer moralisk frikoppling. Camara et al. (2025) fann i sin studie att individer med stor benägenhet till moralisk frikoppling tenderar att uppfatta aggressiva handlingar som mer acceptabla, vilket tenderar att leda till mer framtida engagemang i aggression. Appliceras Camara et al. (2025), Bandura et.al (1996) och Traclet et.al (2015) resultat på föreliggande studie innebär detta att hög aggression leder till att individer använder mer moralisk frikoppling som i sin tur förstärker acceptansen av aggression och ökar sannolikheten för framtida engagemang i aggression. Detta talar för att aggression och moralisk frikoppling bidrar till att vidmakthålla varandra och förklarar därmed det starka sambandet föreliggande studie funnit.

Det andra sambandet i medieringsanalysen mellan moralisk frikoppling och antisociala beteenden mot motståndare visade ett positivt samband, men var något svagare jämfört med mot lagkamrater (se Figur 4 och 5). Tidigare studier har funnit att det finns ett positivt samband mellan moralisk frikoppling och antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare med en mellan eller stark effekt, likt föreliggande studie funnit (Kavussanu & Ring, 2021; Stanger et al., 2020). Det som däremot skiljer sig mot tidigare forskning är att sambandet mellan moralisk frikoppling och antisociala beteenden mot motståndare är starkare jämfört mot lagkamrater (Kavussanu & Al-Yaaribi, 2021). En möjlig förklaring till denna skillnad kan vara det som nämndes tidigare, att antisociala beteenden är mer accepterat i klimatet, normerna och kulturen som utvecklats i de sporter som undersökts, vilket Bovolon et al. (2024) nämnt som en påverkande faktor. Skillnaden mot tidigare forskning som föreliggande studie funnit innebär att högre nivåer av antisociala beteenden mot lagkamrater ger högre nivåer av moralisk frikoppling jämfört med sambandet mellan moralisk frikoppling och antisociala beteenden mot motståndare. Detta kan ge en förståelse att det möjligtvis finns andra mekanismer som förstärker skuld känslor för antisociala beteenden mot lagkamrater, vilket gör att det krävs mer moralisk frikoppling för engagemang i antisociala beteenden mot lagkamrater jämfört med motståndare.

Till sist är relationen mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare också i linje med tidigare forskning. Sofia och Cruz (2017) fann ett positivt samband mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater och

motståndare, vilket också föreliggande studie gjorde (se Figur 4 och 5). Detta innebär att idrottare med högre nivåer av aggression uppvisar högre nivåer av antisociala beteenden både mot lagkamrater och motståndare. Resultatet ger oss också en förståelse att aggressiva idrottare är i större utsträckning antisociala mot motståndare jämfört med lagkamrater eftersom sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare var starkare än sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater (se Figur 4 och 5).

Föreliggande studie har även redovisat ett samband med mediator för aggression och antisociala beteenden, vilket inte tidigare gjorts. I båda fallen ökade det direkta sambandet när moralisk frikoppling inkluderades (se Figur 4 och 5). Detta innebär att moralisk frikoppling förstärker sambandet mellan aggression och antisociala beteenden. Detta stöds också av det Bandura (1999) tar upp i teorin om moralisk frikoppling. Bandura (1999) menar att moralisk frikoppling bidrar till att motverka skuld känslor vid skadliga beteenden och på så vis rättfärdiga dessa beteenden. Därav förklaras förstärkningen av det direkta sambandet med mediator eftersom när moralisk frikoppling inkluderas underlättar det för aggressiva idrottare att agera antisocialt genom att det hjälper till att rättfärdiga antisociala beteenden (Bandura, 1999). En annan möjlig förklaring till varför moralisk frikoppling förstärker sambandet mellan aggression och antisociala beteenden är att sambandet mellan aggression och moralisk frikoppling inte är linjärt. Detta innebär att moralisk frikoppling aktiveras och spelar en mer framträdande roll för antisociala beteenden vid högre nivåer av aggression. Enligt en studie av Tractlet et al. (2015) fungerar moralisk frikoppling olika beroende på nivån av aggression. Vid låg aggression fanns inget samband med moralisk frikoppling. Däremot visade studien att vid hög nivå av aggression fanns ett starkt positivt samband mellan moralisk frikoppling och antisociala beteenden. Detta tyder på att moralisk frikoppling inte bara förstärker sambandet mellan aggression och antisociala beteenden utan också är avgörande vid höga nivåer av aggression. Dock bör detta tolkas med viss försiktighet, då förstärkningen kan uppstått till följd av en suppressionseffekt som tas upp mer i metoddiskussionen.

Ser vi till de indirekta effekter som presenterats i resultatet är det bara en liten skillnad mellan dessa två. Det som däremot skiljer sig är den direkta effekten utan mediator (se Figur 4 och 5). Dessa två är viktiga att titta på för att avgöra om moralisk frikoppling som mediator kan förklara större delen av sambandet mellan aggression och antisociala beteenden. I sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot

lagkamrater var den indirekta effekten större än den direkta effekten utan mediator (se Tabell 4). Detta tyder på att sambandet oftare medieras via moralisk frikoppling än går direkt. I det andra sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare visade det sig att den indirekta effekten var mindre än den direkta effekten utan mediator (se Tabell 5). Detta indikerar på att sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare oftare sker direkt än via moralisk frikoppling. En möjlig förklaring till varför dessa två skiljer sig åt kan vara typen av sport och klimatet inom sporten. Tucker och Parks (2001) menar idrottare inom kontaktsport tenderar att uppvisa mer aggressiva beteenden. Detta kan skapa ett klimat där aggression och antisociala beteenden mot motståndare blir mer accepterat och inte leder till några skuld känslor vid ett sådant beteende (Bovolon et al., 2024). Därmed behöver moralisk frikoppling inte användas för att rättfärdiga antisociala beteenden mot motståndare, eftersom dessa beteenden inte skapar skuld känslor. Detta möjliggör för aggressiva idrottare att oftare direkt agera antisocialt mot sina motståndare, medan mot lagkamrater behövs moralisk frikoppling oftare för där är antisociala beteenden inte accepterade på samma sätt. Resultatet talar för att detta samband är komplext och det finns många olika faktorer som möjligen kan påverka utfallet.

Metoddiskussion

I föreliggande studie används en tvärsnittsdesign, vilket innebär att ett eller flera mått mäts vid samma tillfälle (Howitt & Cramer, 2020). Detta påverkar föreliggande studie genom att det inte anger vilken variabel som är orsaken och vilken som är effekten och begränsar upptäckterna till att endast se samband. Eftersom tvärsnittsdesign ger en bild av hur situationen ser ut vid en specifik tidpunkt kan detta delvis påverkat resultatet. I frågeformuläret om antisociala beteenden uppmanades deltagarna att ange hur ofta de ägnat sig åt det presenterade beteendet under säsongen. Eftersom deltagarna sysslade med olika sporter som hade kommit olika långt i säsongen kan exempelvis fotbollsspelarna, som var i slutet av sin säsong haft fler upplevelser kring antisociala beteenden, jämfört med ishockeyspelarna som precis startat sin säsong. Detta menar också Podsakoff et al. (2003) kan öka risken för att påverka sambandet mellan den beroende och oberoende variabeln. Det som däremot talar för valet av design på föreliggande studie är dess tidseffektivitet och möjligheten det skapar att rekrytera fler deltagare (Mitchell & Jolley, 2013).

Mätinstrumenten som inkluderades vara alla självskattningsformulär som innehöll minst en femgradig likert-skala, vilket ökar studiens sensitivitet. Detta medför en

förenkling att upptäcka små skillnader i resultatet mellan deltagarna (Mitchell & Jolley, 2013). Alla mätinstrument var också validerade i tidigare studier (Boardley & Kavussanu, 2007; Kavussanu & Boardley, 2009; Maxwell & Moores, 2007). Detta bidrar till en ökning av trovärdigheten för mätinstrumenten och gör att föreliggande studie blir lättare att jämföra med tidigare studier med samma mätinstrument, vilket ökar generaliserbarheten. Nackdelen med att använda dessa redan validerade mätinstrumenten var att de var på engelska. Även om en pilotstudie med åtta deltagare genomfördes för att kontrollera för stavfel, oklart formulerade eller komplexa frågor eller begrepp kan det fortfarande funnits oklarheter för vissa deltagare gällande översättningen eller begreppen. Detta beskrivs enligt Podsakoff et al. (2003) kunna påverka studiens tillförlitlighet och generaliserbarhet. Även om det finns en del svagheter kring mätinstrumenten så hade alla mätinstrumenten ett Cronbach's Alpha över .8, vilket Field (2018) menar visar på hög reliabilitet.

Metoden som användes för att nå ut till deltagare var ett tillgänglighetsurval och ett snöbollsurval. Dessa metoder har både svagheter och styrkor. Svagheter beskrivs enligt Howitt och Cramer (2020) vara att det kan bli en snedfördelning bland deltagarna vid ett tillgänglighetsurval, exempelvis en geografisk snedfördelning. Genom snöbollsurval finns i stället en risk att sociala grupper kan bidra till bias, då deltagarna rekryterar nya deltagare som är lika dem själva. Dessutom minskar kontrollen för vilka deltagare som rekryteras vid ett snöbollsurval (Howitt & Cramer, 2020). Föreliggande studie har dock lyckats få en jämn fördelning mellan både män och kvinnor, och mellan sporterna. Eftersom kontakten med deltagarna inte genomfördes personligt hade skribenterna möjligheten att kontakta deltagare med en stor geografisk spridning, vilket kunde minska på risken för en geografisk snedfördelning.

Enkäten distribuerades genom de kontaktpersoner som författarna haft kontakt med. Eftersom klubbarna ville distribuera enkäten själva skedde inga personliga besök hos deltagarna. Detta kan ha påverkat resultatet på olika sätt. Till att börja med finns det en större risk för att deltagarna inte förstått någon av frågorna och då inte haft möjligheten att ställa en direkt fråga till författarna på plats. Detta kan ha gjort att vissa deltagare inte svarat helt sanningsenligt, särskilt med tanke på att begreppen med stor sannolikhet inte är helt familjära sedan tidigare. Föreliggande studie kontrollerade inte heller för sociala önskvärdhet, vilket kan ses som en begränsning. Detta kan ge snedvridna resultat och påverka sambanden mellan variablerna om deltagarna överdriver positiva beteenden eller minimerar negativa beteenden (Podsakoff et al., 2003). Det som kan

påverka social önskvärdhet är bland annat kulturella normer enligt Podsakoff et al. (2003). Detta menar även Bovolon et al. (2024) på i den mening att olika idrotter och idrottskontexter utvecklar olika klimat, kulturer och normer för vad som är accepterat inom just den idrotten. Om författarna befunnit sig på plats hade social önskvärdhet lättare kunnat kontrolleras genom att se till att deltagarna inte diskuterat frågorna eller sin syn de olika variablerna. Detta bör tas i beaktande vid generaliserande av resultatet i föreliggande studie. Till sist hade en personlig distribution av enkäten även hjälpt till att få fler svar på enkäten. Personliga besök hade också underlättat för författarna att framhäva betydelsen av att delta och säkerhetsställt att alla förstod frågorna.

De två dataanalysmetoder föreliggande studie använde var multipel regressionsanalys och medieringsanalys. Dessa val av dataanalyser kan ha påverkat resultatet, genom att i den multipla regressionsanalysen finns en risk för multikollinearitet. Mekanismerna i moralisk frikoppling har en hög risk för att vara korrelerade, vilket påverkar riktningskoefficienten (Cohen et al., 2003). I medieringsanalysen kan storleken på urvalet påverkat resultatet. Medieringsanalyser kräver ett större antal deltagare för att ge en pålitlig indirekt effekt, vilket föreliggande studie kunde gjort bättre (Field, 2018). En medieringsanalys bygger på att variablerna mäts vid olika tillfällen och en tvärsnittsdesign som föreliggande studie använt kan göra det svårt att säkerhetsställa riktningen på sambandet. Detta kan påverkat resultatet genom att tvärsnittsdata inte kan avgöra om X inträffar före m och om m inträffar före Y (Field, 2018).

Till sist visade resultatet att det direkta sambandet mellan aggression och antisociala beteenden för både lagkamrater och motståndare förstärktes när moralisk frikoppling inkluderades. Detta kan visa på en suppressioneffekt enligt Lipovetsky och Conklin (2004) och kan uppstå när X och M i en medieringsanalys är starkt korrelerade, vilket de var i föreliggande studie (se Tabell 4 och 5). Denna starka korrelation gör att när moralisk frikoppling inkluderas fångar den mycket av variansen i aggression, vilket i detta fall tar bort den varians i aggression som är irrelevant eller motverkande för antisociala beteenden, vilket leder till att det direkta sambandet mellan aggression och antisociala beteenden förstärks både mot lagkamrater och motståndare (Lipovetsky & Conklin, 2004). En möjlig orsak till att det uppstått en suppressioneffekt kan vara mätinstrumenten för aggression och moralisk frikoppling (Lipovetsky & Conklin, 2004). Båda dessa var självskattningsformulär och mäter närliggande aspekter (se Bilaga C), vilket kan gjort att deltagarna ger liknande svar som resulterar i ett starkt

samband mellan aggression och moralisk frikoppling. För resultatet i föreliggande studie innebär detta att det bör tolkas med viss försiktighet i att dra slutsatser kring moralisk frikopplings påverkan på det direkta sambandet mellan aggression och antisociala beteenden. Eftersom föreliggande studie inte kontrollerat för suppressionseffekt under mätningen går det inte att avgöra om moralisk frikoppling förstärker sambandet mellan aggression och antisociala beteenden eller om förstärkningen beror på en suppressionseffekt till följd av mätinstrumenten.

Konklusioner

Resultatet visar på att mekanismen omtolkning av beteenden är den vanligaste förekommande mekanismen för att rättfärdiga omoraliska beteenden. Detta är också i linje med den tidigare forskning och talar för att språket och synen på handlingar inom idrott kan spela en viktig roll för att rättfärdiga antisociala beteenden mot motståndare respektive lagkamrater. Moralisk frikoppling visade sig fungera som en mediator i sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare respektive lagkamrater. Resultatet från medieringsanalysen indikerar också att antisociala beteenden mot motståndare oftare sker direkt än via moralisk frikoppling. Medan antisociala beteenden mot lagkamrater oftare sker via moralisk frikoppling. Studiens resultat, tidigare forskning och teori talar för att sambandet mellan aggression, moralisk frikoppling och antisociala beteenden är komplext och kan påverkas av många olika faktorer.

Implikationer

Resultatet visade att omtolkning av beteenden är den mekanismen som predicerar antisociala beteenden mot både motståndare och lagkamrater. Slutsatserna talar för att språket och hur idrottarna ser på sina handlingar kan spela en viktig roll för att rättfärdiga antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare. Denna kunskap kan användas både på förbunds nivå, lagnivå och individnivå, och bidra i arbetet att skapa en tryggare idrottsmiljö med mindre antisociala handlingar. Genom att lyfta denna kunskap inom idrotten och göra idrottarna, förbunden och klubbarna medveten om vad omtolkning av beteende innebär och vad det leder till, kan detta möjligtvis väcka tankar kring antisociala beteenden och förståelse för problemen som skapas.

Resultatet från medieringsanalysen bidrar med en ökad kunskap kring aggression, moralisk frikoppling, antisociala beteenden och relationen mellan dem. Slutsatserna talar för att moralisk frikoppling medierar sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot lagkamrater och motståndare. Slutsatserna belyser också vikten av det

direkta sambandet mellan aggression och antisociala beteenden mot motståndare. Kunskapen är till användning för både lag, föreningar och förbund. För lag och föreningar ger kunskapen en indikation att moralisk frikoppling kan mediera antisociala beteenden mot lagkamrater bland aggressiva idrottare. Detta kan bidra i arbetet att minska på antisociala beteenden inom lagen genom att förmedla att detta samband existerar, vilket kan stärka lagsammanhållningen inom föreningslivet genom ökad förståelse. Förbunden kan i stället använda kunskapen att förmedla rollen aggression spelar i detta sammanhang för att minska på antisociala beteenden inom idrotten. Genom att förmedla kunskapen och belysa att sambandet mellan aggression, moralisk frikoppling och antisociala beteenden mot motståndare existerar kan det öka medvetenheten hos idrottare i sina handlingar. Detta kan minska på antisociala beteenden inom idrotten och skapa en säkrare och rättvisare idrottskultur. Kunskapen kan också indikera för förbunden att aggression verkar spela en större roll i antisociala beteenden mot motståndare, vilket kan visa på att det behövs interventioner som motverkar aggression, exempelvis hårdare straff.

Framtida forskning

Utifrån föreliggande studie så finns det flera aspekter framtida forskning kan vidareutveckla. Till att börja med undersökte föreliggande studie enbart lagidrottare inom kontaktsport. Aggression och antisociala beteenden existerar inom alla sporter likväl som moralisk frikoppling. Därav hade det varit intressant att undersöka detta område inom individuella idrotter eller idrotter utan kontakt. Svårigheterna med detta är de mätinstrument som idag existerar enbart är anpassade mot lagidrottare och kontaktsporter, vilket talar för att det behövs någon som utvecklar och validerar nya mätinstrument. Zhu et al. (2025) har också belyst vikten av att undersöka individuella idrottare och utveckla mätinstrument för att mäta moralisk frikoppling och antisociala beteenden för dessa.

Det andra området framtida forskning kan inkludera är longitudinella studier. I metaanalysen av Zhu et al. (2025), där moralisk frikoppling och antisociala beteenden undersöktes var bara en av 29 studier av longitudinell design. Detta tillsammans med vad föreliggande studie funnit belyser vikten av vidare forskning på aggression, moralisk frikoppling och antisociala beteenden med en longitudinell design. Det kan bidra med intressanta inblickar i hur idrottare förändras under säsongen när matcherna får större betydelse och kan innebära uppflyttning eller nedflyttning i seriesystemet. En longitudinell design med dessa variabler hade även varit bättre för medieringsanalysen,

eftersom det hade kunnat säkerhetsställa att aggressionen sker före moralisk frikoppling, och moralisk frikoppling sker före antisociala beteenden, som möjliggör en redogörelse för orsak och verkan. Vidare hade även en experimentell design kunnat motverka de metodmässiga aspekter föreliggande studie funnit gällande mätinstrumenten. En experimentell design med samma variabler som föreliggande studie kan kontrollera för social önskvärdhet och undvika en suppressionseffekt genom att mäta variablerna på olika sätt och säkerhetsställa unicitet.

Detta examensarbete ingår i ett gemensamt studieprojekt där datainsamling, dataanalys samt vissa delar i uppsatsen har gjorts tillsammans med Cornelia Lundqvist.

Referenser

- Bandura, A. (1999). Moral disengagement in the perpetration of inhumanities. *Personality and Social Psychology Review*, 3(3), 193–209.
https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0303_3
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. V., & Pastorelli, C. (1996). Mechanisms of moral disengagement in the exercise of moral agency. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(2), 364–374. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.71.2.364>
- Boardley, I. D., & Kavussanu, M. (2007). Development and validation of the moral disengagement in sport scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 29(5), 608–628. <https://doi.org/10.1123/jsep.29.5.608>
- Boardley, I. D., & Kavussanu, M. (2010). Effects of goal orientation and perceived value of toughness on antisocial behavior in soccer: The mediating role of moral disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32(2), 176–192.
<https://doi.org/10.1123/jsep.32.2.176>
- Bovolon, L., Mallia, L., de Maria, A., Bertollo, M., & Berchicci, M. (2024). Modulatory role of sport factors on amateur and competitive athletes' aggressive and antisocial behaviors. *Heliyon*, 10(1). <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e23321>
- Camara, C. F., Sel, A., de Klerk, C. C. J. M., & Hanel, P. H. P. (2025). Direct and indirect effects of interpersonal callousness on aggression through empathy and moral disengagement. *Personality and Individual Differences*, 232, (112836).
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2024.112836>
- Cohen, J., Cohen, P., West, S.G. & Aiken, L.S. (2003). *Applied multiple regression/Correlation analysis for the behavioral sciences* (3 uppl.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Corrion, K., Long, T., Smith, A. L., & d'Arripe-Longueville, F. (2009). “It’s not my fault; It’s not serious”: Athlete accounts of moral disengagement in competitive sport. *The Sport Psychologist*, 23(3), 388–404. <https://doi.org/10.1123/tsp.23.3.388>
- Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5e uppl.). Sage.
- Hodge, K., & Lonsdale, C. (2011). Prosocial and antisocial behavior in sport: The role of coaching style, autonomous vs. controlled motivation, and moral disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 33(4), 527–547.
<https://doi.org/10.1123/jsep.33.4.527>
- Howitt, D., & Cramer, D. (2020). *Research methods in psychology* (5e uppl.). Pearson.
- Husman, B., & Silva, J. M. (1984). Aggression in sport: Definitional and theoretical considerations.. I J. M. Silva & R. S. Weinberg (Red.), *Psychological foundations of sport* (s.246–260). Human Kinetics.
- Kavussanu, M. (2019). Toward an understanding of transgressive behavior in sport: Progress and prospects. *Psychology of Sport and Exercise*, 42, 33–39.
<https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2019.01.009>
- Kavussanu, M., & Al-Yaaribi, A. (2021). Prosocial and antisocial behaviour in sport. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 19(2), 1–24.
<https://doi.org/10.1080/1612197x.2019.1674681>
- Kavussanu, M., & Boardley, I. D. (2009). The Prosocial and antisocial behavior in sport scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 31(1), 97–117.
<https://doi.org/10.1123/jsep.31.1.97>

- Kavussanu, M., Boardley, I. D., Ring, C., & Sagar, S. S. (2013). Bracketed morality revisited: How do athletes behave in two contexts? *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 35, 449–463. <https://doi.org/10.1123/jsep.35.5.449>
- Kavussanu, M., & Ring, C. (2016). Moral thought and action in sport and student life: A study of bracketed morality. *Ethics and Behavior*, 26(4), 267–276. <https://doi.org/10.1080/10508422.2015.1012764>
- Kavussanu, M., & Ring, C. (2021). Bracketed morality in adolescent football players: A tale of two contexts. *Psychology of Sport and Exercise*, 53(101835). <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2020.101835>
- Kavussanu, M., Seal, A. R., & Phillips, D. R. (2006). Observed prosocial and antisocial behaviors in male soccer teams: Age differences across adolescence and the role of motivational variables. *Journal of Applied Sport Psychology*, 18(4), 326–344. <https://doi.org/10.1080/10413200600944108>
- Kavussanu, M., & Stanger, N. (2017). Moral behavior in sport. *Current Opinion in Psychology*, 16, 185–192. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.05.010>
- Kavussanu, M., Stanger, N., & Boardley, I. D. (2013). The prosocial and antisocial behaviour in sport scale: Further evidence for construct validity and reliability. *Journal of Sports Sciences*, 31(11), 1208–1221. <https://doi.org/10.1080/02640414.2013.775473>
- Lipovetsky, S., & Conklin, W. M. (2004). Enhance-synergism and suppression effects in multiple regression. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 35(3), 391–402. <https://doi.org/10.1080/00207390310001658492>
- Maxwell, J. P., & Moores, E. (2007). The development of a short scale measuring aggressiveness and anger in competitive athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(2), 179–193. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.03.002>
- Mitchell, M., & Jolley, J. (2013). *Research design explained* (8e uppl.). Wadsworth Cengage Learning.
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Lee, J. Y., & Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioral research: A critical review of the literature and recommended remedies. *Journal of applied psychology*, 88(5), 879. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0021-9010.88.5.879>
- Sage, L., Kavussanu, M., & Duda, J. (2006). Goal orientations and moral identity as predictors of prosocial and antisocial functioning in male association football players. *Journal of Sports Sciences*, 24(5), 455–466. <https://doi.org/10.1080/02640410500244531>
- Sofia, R., & Cruz, J. F. A. (2017). Aclarando la ira y la agresión en el deporte: El efecto de la modalidad, escalón competitivo y nivel de éxito / Unveiling anger and aggression in sports: The effects of type of sport, competitive category and success level. *Revista De Psicología Del Deporte*, 26(2), 21–28.
- Stanger, N., Kavussanu, M., & Ring, C. (2020). Linking facets of pride with moral behaviour in sport: The mediating role of moral disengagement. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 19(6), 929–942. <https://doi.org/10.1080/1612197x.2020.1830825>
- Störlinge, Svante., (2024, Juni 10). *Döms för misshandel efter slaget mot Kid Andersson*. Aftonbladet. <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/hockey/a/GyQ8w9/slog-kid-andersson-i-ansiktet-doms-for-missahandel-i-hovratten>

- Traclet, A., Moret, O., Ohl, F., & Clémence, A. (2015). Moral disengagement in the legitimation and realization of aggressive behavior in soccer and ice hockey. *Aggressive Behavior*, 41(2), 123–133. <https://doi.org/10.1002/ab.21561>
- Tucker, L. W., & Parks, J. B. (2001). Effects of gender and sport type on intercollegiate athletes' perceptions of the legitimacy of aggressive behaviors in sport. *Sociology of Sport Journal*, 18(4), 403–413. <https://doi.org/10.1123/ssj.18.4.403>
- Vetenskapsrådet (2024). God forskningssed. https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2024-10-02-god-forskningssed-2024.html?link_id=39a60ada-3395-4cd2-9d56-c9aee38e9975
- Zhu, L., Zhou, B., Hou, J., Wang, J., & Zhou, Y. (2025). Associations between moral disengagement and prosocial and antisocial behavior in sport: A systematic review and meta-analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, 76,(102762). <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2024.102762>